

*Plaatsten op LIS
Raad en
LIS RGi Berkhout
en verzenden toe info
aan de leden RGi Berkhout*

REKENKAMERCOMMISSIE
WESTLAND

Ingekeken 3/1/2012

[Handwritten signature]

Postadres:
Postbus 150
2670 AD NAALDWIJK
Bezoekadres:
Wilhelminaplein 1
2671 GR NAALDWIJK
T (0174) 673 673
F (0174) 673 600
E info@gemeentewestland.nl
I www.gemeentewestland.nl

Aan de raad van de gemeente Westland,
Postbus 150,
2670 AD Naaldwijk.

DATUM	UW BRIEF	UW KENMERK	ONS KENMERK	BIJLAGE(N)
03-01-2012			RKC/DvV	1
CONTACTPERSOON		AFDELING/TEAM	<i>612-0005</i>	DOORKIESNUMMER
D. van Vliet		RKC		(0174) 673038
ONDERWERP				DATUM VERZONDEN
Jaarverslag 2011				03-01-2012

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u het jaarverslag 2011 van de Rekenkamercommissie Westland (RKC).

Met dit jaarverslag wil de RKC verantwoording afleggen en inzicht geven in haar functioneren van het afgelopen jaar. Ingevolge het bepaalde in artikel 4 van het Reglement van orde stelt de RKC elk jaar voor 1 april een verslag op van haar werkzaamheden over het voorgaande jaar.

Naast verzending aan raad en college wordt het jaarverslag openbaar gemaakt door plaatsing op de website van de gemeente Westland, bij de pagina van de Rekenkamercommissie (www.gemeentewestland.nl).

Hoogachtend,

[Handwritten signature]
D. van Vliet,
secretaris Rekenkamercommissie Westland.

REKENKAMERCOMMISSIE
WESTLAND

Jaarverslag 2011

Rekenkamercommissie Westland

Inhoudsopgave

- 1. Inleiding**
- 2. Samenstelling Rekenkamercommissie**
- 3. Instrument van de gemeenteraad**
- 4. Activiteiten 2011**
 - 4.1 onderzoeksprogramma 2011
 - 4.2 onderzoek bouw nieuw gemeentehuis
 - 4.3 onderzoek jongerenwerk in Westland
 - 4.4 onderzoek grondbeleid
 - 4.5 follow-up onderzoek naar publieke dienstverlening in Westland
 - 4.6 vergaderingen
 - 4.7 andere overleggen
- 5. Stage**
- 6. Ontslag voorzitter en intern lid**
- 7. Financieel overzicht**
- 8. Nawoord en doorkijk naar 2012**

1. Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag 2011 van de Rekenkamercommissie Westland (verder RKC), vastgesteld in haar vergadering van 16 januari 2012.

Volgens de Gemeentewet (artikel 185, lid 3) is de Rekenkamer(commissie) verplicht vóór 1 april een jaarverslag uit te brengen.

Leeswijzer

Het jaarverslag begint met de samenstelling van de RKC Westland. Ook wordt een toelichting gegeven op het doel van de RKC en haar werkzaamheden. Ingegaan wordt op de verordening en reglementen waar zij zich op baseert en er wordt een samenvatting gegeven van de activiteiten die de RKC in 2011 heeft verricht. Het jaarverslag sluit af met een financieel overzicht.

2. Samenstelling RKC

Na een evaluatieperiode heeft de raad op 27 oktober 2009 een nieuwe Verordening Rekenkamercommissie Westland vastgesteld. Vervolgens heeft de RKC een nieuwe samenstelling gekregen.

De RKC is samengesteld uit drie externe leden en twee interne leden en wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris. Op 26 januari 2010 zijn de externe leden en op 14 april 2010 zijn de interne leden door de raad benoemd. De interne leden zijn benoemd voor een periode van twee jaar en de externe leden voor een periode van drie jaar. De externe leden kunnen door de raad, op voordracht van het presidium, één keer worden herbenoemd voor een periode van opnieuw drie jaar.

Om de continuïteit te waarborgen is in de Verordening bepaald dat bij de herbenoeming één van de drie externe leden aftreedt. In het Reglement van orde, vastgesteld door de RKC in haar vergadering van 7 juli 2010, is een rooster van aftreden opgenomen. Daarin is bepaald dat na de periode 2010 – 2013 in principe de voorzitter aftreedt, tenzij één van de andere leden zich niet beschikbaar stelt voor herbenoeming of anderszins tussentijds aftreedt.

De RKC bestaat uit:

Voorzitter	de heer drs. M.M.S. Mekel (<i>tot 1 januari 2012</i>)
Externe leden	de heer drs. M.A.I. Born EMIA (vice-voorzitter) mevrouw drs. L.J.M. van der Lans-Gossen EMIA RO
Interne leden	de heer mr. drs. M. Buitelaar de heer J.G.M. Witkamp (<i>tot 1 januari 2012</i>)
Ambtelijk secretaris	de heer D. van Vliet

3. Instrument van de gemeenteraad

Per 1 januari 2006 is iedere gemeente verplicht om een rekenkamer of een rekenkamercommissie te hebben. Deze verplichting vloeit voort uit de Wet dualisering Gemeentebestuur die per 7 maart 2002 van kracht is geworden. De RKC vindt haar wettelijke basis in de gemeentewet (art. 81o en de art. 182 t/m 185) en is ingesteld om onderzoek te verrichten naar de doelmatigheid, rechtmatigheid en de doeltreffendheid van gemeentelijk beleid en beheer.

De Gemeentewet bepaalt dat de raad moet kiezen voor een rekenkamer volgens een vast model dat in de wet is vastgelegd (hierin is geen plaats voor raadsleden) of voor een rekenkamerfunctie waarbij de raad - binnen de wettelijke kaders - meer zelf invulling geeft aan de uitvoering van de taak. In de gemeente Westland is voor de laatstgenoemde optie gekozen en is er een rekenkamercommissie geïnstalleerd, waarin ook raadsleden zitting hebben.

Naast de Gemeentewet vindt de RKC haar grondslag in de Verordening op de Rekenkamercommissie gemeente Westland 2009 en volgende jaren.

De RKC onderzoekt de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde bestuur. De RKC formuleert op basis van de feiten die zij in haar onderzoeken heeft geconstateerd, conclusies en aanbevelingen. Zij legt dit alles, inclusief een eventuele reactie van het college van B&W en nawoord van de RKC hierop, vast in de vorm van rapporten of brieven. Het is aan de raad om te besluiten al dan niet actie te ondernemen naar aanleiding van het onderzoek.

De RKC is een 'instrument' van de raad dat erop gericht is de raadsleden te ondersteunen bij hun kaderstellende en controlerende taak. Door de onafhankelijke positie van de RKC heeft zij een toegevoegde waarde naast de andere instrumenten van de raad om de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid te onderzoeken, zoals het onderzoeksrecht van de raad, het reguliere accountantsonderzoek, evaluatieonderzoeken en periodieke doorlichtingen.

Naast versterking van de controle door de gemeenteraad zal rekenkamerwerk, mits periodiek en deskundig toegepast, leiden tot grotere transparantie van de gemeentelijke organisatie waar ook burgers baat bij hebben. Een belangrijke doelstelling van de onderzoeken is dat met de uitkomsten lering wordt getrokken voor de toekomst. Het is voor de RKC een permanent aandachtspunt om samen met de raad te bewaken dat de onderzoeken in het teken staan van leren en dat de condities daarvoor aanwezig zijn. In dat kader ziet de RKC zich dus niet als een afrekencommissie.

4. Activiteiten 2011

4.1 Onderzoeksprogramma 2011

Op 6 december 2010 heeft de RKC het onderzoeksprogramma 2011 vastgesteld.

Onderwerpen daarvoor heeft zij verzameld bij burgers en raadsleden. De aangedragen onderwerpen werden opgenomen in een groslijst, die de RKC heeft gecompliceerd door eigen meningsvorming aan de hand van criteria. Daaruit resulteerde een groslijst van 7 onderzoeksonderwerpen, die op 21 september 2010 met de raad zijn besproken. Raadsleden werden in de gelegenheid gesteld om hun wensen en bedenkingen over de onderwerpen kenbaar te maken en konden tijdens deze bijeenkomst een rangorde in voorkeur aangeven. Daaruit volgde, in willekeurige volgorde, de volgende top 4 van onderzoeksonderwerpen:

1. grote projecten
2. grondbeleid;
3. jeugd- en jongerenbeleid;
4. burgerparticipatie.

Tijdens de sessie met de raad op 21 september 2010 heeft de RKC het signaal gekregen onderzoek te doen naar 'grote projecten' met als casus gemeentehuis. Nadien heeft de raad op 5 oktober 2010 met algemene stemmen een motie aanvaard om een raadsonderzoek in te stellen naar de gang van zaken en gelopen processen rondom de stopgezette procedure voor de bouw van het nieuwe gemeentehuis. Naar aanleiding van deze motie heeft de RKC besloten af te zien van een onderzoek naar 'grote projecten' met als casus gemeentehuis.

Rekening houdend met het budget voor 2011 en het ambitieniveau heeft de RKC op 6 december 2010 besloten om in 2011 de volgende twee grote onderzoeken uit te voeren, namelijk naar:

1. jeugd- en jongerenbeleid;
2. grondbeleid.

Daarnaast wordt een follow-up onderzoek uitgevoerd. In de loop van 2011 is besloten dit onderzoek te doen naar de publieke dienstverlening in de gemeente Westland (dienstverlening over de drempel).

4.2 **Onderzoek bouw nieuw gemeentehuis**

In de raad van 25 januari 2011 werd echter besloten af te zien van het raadsonderzoek en de RKC te verzoeken een onderzoek in te stellen dat inzicht geeft *hoe het gevoerde bestuur is verlopen naar de gang van zaken en de gelopen processen rondom de stopgezette procedure voor de bouw van het nieuwe gemeentehuis*. Van het raadsonderzoek werd afgezien omdat er twijfels waren of een onderzoekscommissie vanuit de raad wel voldoende onafhankelijk zou kunnen opereren bij het onderzoeken van de rol van de raad in het proces. Op 7 februari 2011 heeft de RKC bij brief de raad meegedeeld het verzoek in te willigen, onder de restrictie dat de raad additionele middelen beschikbaar stelt, zodat de RKC in staat blijft om het eerder vastgestelde onderzoeksprogramma 2011 zoveel mogelijk volgens planning uit te voeren.

Om eventuele beïnvloeding / vermenging van de interne leden bij het onderzoeksproces uit te sluiten is in goed overleg met de interne leden afgesproken dat het onderzoek alleen onder verantwoordelijkheid van de externe leden van de RKC zou worden gedaan. Dat gold ook voor het opstellen van de rapportage. Daarnaast is besloten om voor de uitvoering van het onderzoek de expertise in te roepen van een extern bureau met veel ervaring naar het doen van onderzoek naar grote projecten. De begeleiding van het onderzoek vond plaats door een werkgroep uit de RKC, bestaande uit de externe leden Michael Mekel (voorzitter) en Martien Born en de ambtelijk secretaris Dick van Vliet. Michael Mekel werd aangewezen als lid-rapporteur van dit onderzoek. Begin februari 2011 is aan vier bureaus gevraagd offerte uit te brengen voor het doen van het onderzoek. Nadat op 16 en 17 februari 2011 drie onderzoeksbureaus in de gelegenheid werden gesteld hun offerte mondeling toe te lichten werd onderzoeksbureau Partners+Pröpper uitgekozen om het onderzoek uit te voeren. Namens dit bureau voerden Igno Pröpper en Peter Struik het onderzoek uit.

De startbijeenkomst vond plaats op 24 februari 2011. Naast de beide onderzoekers van Partners+Pröpper waren aanwezig Adriëne Menheer (namens de ambtelijke organisatie) en Michael Mekel en Dick van Vliet (namens de RKC). Tijdens dit gesprek werden werkafspraken gemaakt en de planning besproken. Afgesproken werd het onderzoek in 3 fasen te verrichten.

Fase 1 bestond uit het opstellen van een historische feitenreconstructie (feitenrelaas) en een selectie van cruciale momenten. Fase 1 werd op 12 april 2012 afgesloten met een presentatie door de RKC aan de raad. Tijdens fase 2 vond verdieping op cruciale momenten plaats. Dit gebeurde mede aan de hand van 18 interviews met de belangrijkste stakeholders uit het proces. Hierbij moet gedacht worden aan de burgemeester, (voormalige) portefeuillehouders, (voormalige) fractievoorzitters, (voormalige) gemeentesecretarissen, voormalig afdelingshoofd, (voormalige) projectleiders, onderhandelaars van Ahold en betrokken burgers. In fase 3 vond analyse en beoordeling plaats aan de hand van een normenkader. Deze fase werd afgerond met het opstellen van conclusies en aanbevelingen. Het lukte echter niet meer om conform de planning het rapport voor het zomerreces aan te bieden aan de raad. De zorgvuldigheid vereiste dat de aanbieding over het zomerreces werd heengegild. Op 13 september 2011 kon het rapport met de titel 'streep onder het verleden, de toekomst onderstreept' door Michael Mekel en Martien Born, namens de RKC, officieel worden aangeboden aan de raad. De inhoudelijke behandeling van het rapport vond plaats in de raadsvergadering van 25 oktober 2011.

Het is geen regulier onderzoek geworden. Op verzoek van de raad is er vooral aandacht besteed aan hoe de processen zijn gelopen en minder aan doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid. Er is gekeken naar de rollen van de verschillende spelers, waarbij vooral het optreden van de raad, het college en de ambtelijke organisatie is onderzocht. Verder is afgezien van bestuurlijk wederhoor door het college omdat het niet past dat het college zich verantwoordt voor het handelen van de raad.

4.2 *Onderzoek jongerenwerk in Westland*

Het onderzoek naar het jongerenwerk in Westland is in het onderzoeksplan 2011 opgenomen omdat de gemeente aan de vooravond staat van het opstellen van een integraal jeugdbeleid. Het onderzoek diende de raad inzicht te bieden in hoeverre de gestelde doelen in het jongerenwerk zijn gerealiseerd en of daarbij een efficiënte werkwijze is gehanteerd. Het doel van het onderzoek is om bij te dragen aan het verbeteren van de kaderstellende en controlerende rol van de raad en tevens een bijdrage te leveren aan de verdere ontwikkeling van het integrale jeugdbeleid door de gemeente.

Voor de uitvoering van het onderzoek is er voor gekozen om de expertise in te roepen van een onderzoeksbureau met de nodige ervaring op het gebied van Jeugdwerk. De begeleiding van het onderzoek vond plaats door een werkgroep uit de RKC, bestaande uit de externe leden Linda van der Lans en Martien Born en ambtelijk secretaris Dick van Vliet. Linda van der Lans werd aangewezen als lid-rapporteur van het onderzoek. Eind januari 2011 zijn 5 onderzoeksbureaus uitgenodigd een offerte in te dienen. Nadat op 9 februari 2011 drie onderzoeksbureaus in de gelegenheid waren gesteld hun offerte mondeling toe te lichten werd onderzoeksbureau Noorda en Co uit Amsterdam uitgekozen om het onderzoek uit te voeren. Jaap Noorda van dit bureau is een autoriteit op het gebied van jeugd- en jongerenwerk in Nederland. Hij heeft een groot aantal publicaties op zijn naam staan. Daarnaast heeft de Rekenkamer van de gemeente Amsterdam met het onderzoek Jeugdbeleid, uitgevoerd door Jaap Noordam, de Goudvink 2008 gewonnen. De Goudvink is een prijs, de NVRR jaarlijks uitreikt voor het beste rekenkameronderzoek.

Op 28 februari 2011 vond de startbijeenkomst plaats. Naast Jaap Noorda waren namens de ambtelijke organisatie aanwezig Adriëne Menheer, Lia van Ooijen en Lucia van den Brande (de laatste twee werkzaam als beleidsmedewerker bij het team Jeugd, Onderwijs en Sportbeleid) en namens de RKC Martien Born en Dick van Vliet. Tijdens deze bijeenkomst werd de planning besproken en werden werkafspraken gemaakt. In maart 2011 startte het onderzoeksbureau Noorda met de onderzoekswerkzaamheden, dat begin september 2011 werd afgerond met het opleveren van het onderzoeksrapport. In de raadscommissie MO van 10 oktober 2011 konden Linda van der Lans en Martien Born het rapport officieel aanbieden aan de raad. In 2011 is het rapport nog niet inhoudelijk behandeld in de raad.

4.3 Onderzoek grondbeleid

De RKC heeft besloten het onderwerp grondbeleid op de onderzoeksagenda 2011 te plaatsen, omdat bijna alle fracties uit de raad zich zorgen om de ontwikkelingen op de vastgoedmarkten. De economische crisis heeft grote gevolgen voor de verschillende vastgoedmarkten. Projectontwikkelaars en beleggers hebben forse verliezen genomen en afboekingen gdaan op hun grondposities. De crisis werkt door in de gemeentelijke grondexploitaties en vormt een (aanzienlijk) risico voor de financiële situatie bij de gemeentelijke grondbedrijven.

Om dubbelingen bij het onderzoek te voorkomen heeft op 13 oktober 2011 een afstemmingsgesprek plaats gevonden met de gemeentelijke accountant. Voor de uitvoering van het onderzoek is er voor gekozen om de expertise in te roepen van een onderzoeksbureau met de nodige ervaring op het gebied van grondbeleid en – exploitaties. De begeleiding van het onderzoek vindt plaats door een werkgroep uit de RKC, bestaande uit de externe leden Martien Born en Linda van der Lans en ambtelijk secretaris Dick van Vliet. Martien Born is aangewezen als lid-rapporteur van het onderzoek. Op 18 november 2011 zijn 5 onderzoeksbureaus uitgenodigd een offerte in te dienen. Nadat op 8 december 2011 drie onderzoeksbureaus in de gelegenheid waren gesteld hun offerte mondeling toe te lichten werd onderzoeksbureau DHV uit Amersfoort uitgekozen om het onderzoek uit te voeren. DHV is half december 2011 gestart met de onderzoekswerkzaamheden.

4.4 Follow-up onderzoek

De RKC heeft in haar vergadering van 7 september 2011 besloten een follow-up onderzoek in te stellen naar de doorwerking van de conclusies en aanbevelingen van het RKC-onderzoek naar de publieke dienstverlening in de gemeente Westland. Het rapport naar aanleiding van dit onderzoek, met de titel 'dienstverlening over de drempel', is in oktober 2007 uitgebracht. Op 14 november 2011 heeft de RKC het college verzocht om medewerking bij dit onderzoek. Het college hoopt begin januari 2012 hierover uitsluitsel te kunnen geven aan de RKC. De RKC zal vervolgens de raad bij brief over de uitkomst van dit onderzoek informeren.

4.5 Vergaderingen

In 2011 is de RKC negenmaal in voltallige samenstelling bijeen geweest. In de regel komt de RKC éénmaal per maand bij elkaar.

4.6 Andere overleggen

In het kader van de onderzoeken hebben de externe leden meerdere malen afstemmingsoverleg gevoerd met de onderzoeksbureaus.

Op 20 april 2011 heeft een kennismakingsgesprek plaatsgevonden met de nieuwe concerncontroller, Marcel van Brouwershaven. Tevens is van de gelegenheid gebruik gemaakt om afstemming te zoeken met art. 213A-onderzoeken. Naar aanleiding van de tijdens de begrotingsraad ingediende motie / amendement inzake verlaging van het budget van de RKC in 2012 heeft op verzoek van de voorzitter van de RKC een gesprek plaatsgevonden met de fractievoorzitters van GBW en WV. Verder heeft de voorzitter viermaal per jaar informatief overleg gehad met de voorzitters van de rekenkamer(commissies) in de regio Haaglanden.

5. **Stage**

Op verzoek van de Algemene Rekenkamer van Sint Maarten (Ned. Antillen) heeft van 9 mei 2011 t/m 2 juni 2011 de heer Riordan B. Mérien bij onze rekenkamer stage gelopen. Riordan Mérien is senior auditor bij genoemde rekenkamer. De stage vormde een onderdeel van zijn inwerkprogramma in genoemde functie en om als zodanig kennis te maken met alle aspecten van het functioneren van een Rekenkamer. Dick van Vliet heeft de begeleiding van de stagiaire op zich genomen. Tijdens de stageperiode heeft Dick van Vliet, middels wekelijkse conference calls, de vorderingen besproken met de secretaris van de Rekenkamer van Sint Maarten, mevrouw Joane Dovale-Meit. Op 24 mei 2011 heeft de voorzitter van de Rekenkamer van Sint Maarten, Roland Tuitt, een bezoek gebracht aan onze rekenkamer. Roland Tuitt wilde persoonlijk kennis maken met onze rekenkamer en bekijken of we ook in toekomst iets voor elkaar kunnen betekenen. Michael Mekel en Dick van Vliet hebben positief op dat verzoek gereageerd en hem vervolgens geïnformeerd over het functioneren van onze rekenkamer en de positie van de rekenkamers in het algemeen in het Nederlandse bestel.

6. **Ontslag voorzitter en intern lid**

De bestuurscultuur in Westland en de opvattingen die in de Raad leven met betrekking tot het instituut RKC en de verlaging van het budget van de RKC in 2012 zijn voor de voorzitter Michael Mekel redenen om per 1 januari 2012 zijn ontslag in te dienen. Hij wordt hierin gesteund door het interne lid John Witkamp, die ook per 1 januari zijn ontslag heeft ingediend. Beiden hebben zich uitermate sterk gemaakt voor een volwaardige en goed functionerende rekenkamer, met name ten aanzien van de communicatie met de raad, maar vinden zich daarin niet tot onvoldoende gesteund door een meerderheid in de raad.

7. **Financieel overzicht**

Tot slot van dit verslag het financiële overzicht over 2011.

Omschrijving	Begroting 2011	Werkelijk 2011	Saldo 2011
Uitbesteding van onderzoeken	€ 75.700,--	€ 74.455,--	€ 1.245,--
Planning en begeleiding van onderzoek, uitvoering follow-up onderzoek en signaleringsfunctie	€ 16.800,--	€ 16.800,--	€ 0,00
Contributie NVRR 2011		€ 550,--	€ 550,-- -/-
Overige kosten		€ 459,16	€ 459,16 -/-
Totaal (overschot)	€ 92.500,--	€ 92.264,16	€ 235,84

Voor het onderzoeksbudget (inclusief aanvullend budget van € 15.000) zijn in 2011 de onderzoeken gemeentehuis en jongerenwerk uitgevoerd. Tevens is in 2011 de 1^e termijn betaald van het onderzoek grondexploitatie. Conform de verordening ontvangen de voorzitter en leden een maandvergoeding van respectievelijk € 500 en € 450. Voor heel 2011 komt dit neer op een bedrag van € 16.800. Van de overige kosten is betaald het congres van NVRR in Apeldoorn, een lunch met de voorzitter van de Rekenkamer van Sint Maarten en het boekwerk Historisch Drieluik voor Jaap Noorda in het kader van het onderzoek Jongerenwerk.

8. Nawoord en doorkijk naar 2012

De RKC Westland heeft met dit jaarverslag u een volledig beeld willen geven van haar activiteiten in 2011. Het geheel overziend kan de RKC concluderen dat twee onderzoeken nagenoeg conform de planning zijn afgerond en dat de raad met de uitkomsten van de onderzoeken zijn voordeel kan doen bij zijn kaderstellende en controlerende taak. De RKC is de raad, het college en de ambtelijke organisatie zeer erkentelijk over de wijze waarop zij hun medewerking hebben verleend bij de totstandkoming van dit programma. Ondanks het vertrek van de voorzitter en het interne lid John Witkamp heeft de RKC de intentie dit in de toekomst zo te houden. De RKC zal zich ten volle inzetten om van 2012 wederom een succesvol jaar te maken.

Namens de Rekenkamercommissie Westland,
Michael Mekel, voorzitter.

Dit is een uitgave van de Rekenkamercommissie Westland.

Voor meer informatie over de inhoud van dit verslag of de Rekenkamercommissie Westland in het algemeen, kunt u contact op nemen met de secretaris van Rekenkamercommissie Westland, de heer D. van Vliet.

Griffie gemeente Westland,
Postbus 150, 2670 AD Naaldwijk.

T: 0174 – 673 038

F: 0174 – 673 031

E: dvvliet@gemeentewestland.nl

I : www.gemeentewestland.nl